

ÉDOUARD LOUIS

VÅLDETS HISTORIA

Översättning av Marianne Tufvesson

Wahlström & Widstrand

Citatet på sidan 36 är hämtat ur Claude Simons roman *Berenikes hår* i
översättning av C-G Bjurström (AWE/Geber, 1985).

Citatet på sidan 110 och 112 är hämtat ur William Faulkners roman *Det allra
beligaste* i översättning av Mårten Edlund (Albert Bonniers Förlag, 1951).

Citatet på sidan 176 är hämtat ur Imre Kertész roman *Kaddisb för ett ofött barn* i
översättning av Ervin Rosenberg (Norstedts, 1996).

Wahlström & Widstrand
www.wwd.se

Originalalets titel: *Histoire de la violence*
Copyright © 2016, Édouard Louis
All rights reserved
Tryckt hos ScandBook AB, Falun 2017
ISBN 978-91-46-23251-3

Till Geoffroy de Lagasnerie

Ett

Och så, några timmar efter den händelse som kallas *mordför-söket* i kopian av polisanmälan jag har liggande i en byrålåda, lämnade jag alltså lägenheten och gick nedför trapporna.

Jag korsade gatan i regnet för att köra mina lakan i nittio grader på tvättmaten en bit bort, knappt femtio meter från porten till mitt hus, släpande på en alltför otymplig och tung tvättsäck som fick mig att huka under bördan.

Det hade inte blivit riktigt ljust än. Gatan låg öde. Jag var ensam och jag snavade fram, det var bara en liten bit att gå men i min brådska räknade jag: *Bara femtio steg kvar nu, kom igen, bara tjugo steg kvar så är du framme.* Jag ökade takten. Otålig att befinna mig i den framtid som i någon mån skulle reducera händelsen och förpassa den till det förflutna, tänkte jag också: *Om en vecka kommer du att tänka nu är det redan en vecka sedan det hände, kom igen, och om ett år kommer du att tänka nu är det redan ett år sedan det hände.* Det iskalla regnet öste inte ner utan duggade tätt i små fina obehagliga droppar som letade sig in i tygskorna, vattnet spred sig till sulorna och sögs upp av strumporna. Jag frös, och jag tänkte: *Han kommer kanske tillbaka, han kommer tillbaka, nu är du dömd att driva runt, han har dömt dig att driva runt.* Inne på tvättmaten fanns föreståndaren, liten och kraftig. Hans överkropp stack upp ovanför raderna med tvättmaskiner. Han frågade om allt var

bra, jag svarade: *Nej*, så skarpt jag kunde. Jag inväntade hans reaktion. Jag ville att han skulle reagera. Han ställde inga fler frågor, ryckte på axlarna, vände bort huvudet, gick in på sitt trånga kontor som skymdes av torktumlarna och jag avskydde honom för att han inte ställde några frågor.

Jag återvände hem med de rena lakanen. Jag svettades i trapporna. Jag bäddade sängen, det var som om den fortfarande var inpyrd med lukten av Reda, därför tände jag stearinljus och rökelse; när det inte räckte tog jag luftfräschare, deodoranter, och parfymmer som jag hade fått i samband med födelsedagen, olika rakvatten, och så stänkte jag det över lakanen, jag tvålade in örngotten trots att jag precis hade tvättat dem, tyget stötte ifrån sig tvålvattnet i form av ett finbubbligt lödder. Jag tvålade in trästolarna, drog en fuktig tvättsvamp över böckerna han fingrat på, torkade av dörrhandtagen med våtservetter, dammade noga av lamellerna i persiennerna en efter en, flyttade runt och stuvade om i bokhögarna på golvet, polerade sängstommen i metall, sprayade ett citrondoftande medel över den blanka vita kylskåpsdörren; jag drevs av en energi gränsande till galenskap och kunde inte få stopp på mig. Jag tänkte: *Hellre galen än död*. Jag skurade duschen han hade använt, höllde flera liter klorin i toaletten och i handfatet (eller åtminstone drygt två, det vill säga en öppnad flaska på en och en halv liter plus en halvfull), skurade hela badrummet, det var absurt, jag tvättade till och med spegeln som han hade sett sig i, eller snarare beundrat sig själv i den där kvällen, slängde kläderna han hade rört vid i soporna eftersom det inte skulle ha räckt att tvätta dem; jag vet inte varför det räckte för lakanen men inte för kläderna. Jag låg på alla fyra och skrubbade golvet, brände fingrarna på det skållheta vattnet medan tunna flagor

av min uppblötta hud fastnade i skurtrasan och krullade ihop sig. Jag stannade upp, andades djupt, i själva verket vädrade jag som ett djur, jag hade blivit ett djur, på jakt efter den där lukten som aldrig tycktes försvinna hur jag än ansträngde mig, hans lukt försvann inte och jag tänkte att det var för att den kom från mig, och inte från lakanen eller möblerna. Problemet låg hos mig. Jag ställde mig i duschen, jag tvättade mig, en, två och tre gånger, jag bara fortsatte. Jag använde tvål, schampo och balsam på kroppen, det var parfymen jag ville åt, det var som om hans lukt hade etsat sig fast i mig, satt sig i själva huden, och jag rev mig över hela kroppen med naglarna, jag gnuggade hårt och ihärdigt för att komma åt de djupare liggande hudskikten, befria dem från hans lukt, jag svor, *jävla skit*, och lukten satt kvar, den gjorde mig bara mer illamående och yr. Därför tänkte jag: *Lukten måste sitta i näsan. Det är insidan av näsan du känner. Lukten har fastnat i näsan.* Jag gick ut från badrummet, återvände och hällde koksaltlösning i näsborrarna; jag blåste ut luft genom näsan som när man snyter sig, det jag var ute efter var att vätskan skulle fördelas överallt på insidan av näsborrarna, men det var lönlöst; jag ställde upp fönstren och gick ut för att träffa Henri, den ende vän som var vaken mellan nio och tio den här juldagsmorgonen.

Det är min syster som beskriver det hela för sin man. Jag står gömd bakom en dörr, jag lyssnar till henne. Jag hör hennes röst som är välbekant trots flera års frånvaro, hennes röst som alltid har ett stråk av vrede, bitterhet men också ironi, och resignation.

Jag kom till henne för fyra dagar sedan. Dumt nog hade jag inbillat mig att några dagar på landet var enda sättet att

samla nya krafter och hämta mig från tröttheten över mitt sätt att leva, men jag hade inte mer än satt foten i hennes hus och slängt resebagen på madrassen, inte mer än öppnat sovrumsfönstret som vetter mot skogsdungarna och den närliggande fabriken förrän jag insåg att det varit ett misstag och att jag skulle åka hem ännu dystrare till sinnes och ännu mer deprimerad på grund av uttråkning.

Det är två år sedan jag sist var här och hälsade på. När hon klandrar mig för att jag aldrig kommer, hasplar jag ur mig någon klyscha i stil med ”jag måste leva mitt liv”, och försöker lägga tillräckligt med eftertryck bakom orden för att ge henne skuld känslor.

Men jag vet inte varför jag åker hit. Sist jag var här hoppade jag in i samma bil som nu, en bil som gör mig illamående för att den är så inpyrd med tobak, och när jag såg samma majs- och rapsfält rulla förbi på andra sidan bilrutan, samma oändliga unkenluktande sockerbetsodlingar, raderna med tegelhus, Nationella frontens motbudande affischer, de dystra små kyrkorna, de nedlagda bensinmackarna, de rostiga rucklen till snabbköp utslängda bland betesmarkerna, hela detta Nordfrankrikes deprimerande landskap, greps jag av kväljningar. Jag hade förstått att jag skulle känna mig ensam. När jag åkte härifrån intalade jag mig att jag hatade landsbygden och aldrig mer skulle återvända. Men i år återvänder jag. *Och det är något annat också. Det är inte bara för att ni oundvikligen börjar gråla efter fem minuter som du inte kommer hit mer, tänkte jag när vi var framme, när jag satt i bilen och sjöng för att slippa prata, det är inte bara för att hela hennes sätt att vara, hennes vanor, hela hennes sätt att tänka irriterar dig och gör dig upprörd. Det är också det att du inte klarar av att träffa henne sedan du insåg hur lätt och obesvärat du försummar henne,*

många gånger brutalt eftersom du hoppas att hon ska hjälpa dig att överge henne. Men nu vet hon. Hon vet hur kall du kan vara och du skäms. Trots att det inte finns någon anledning att skämmas eftersom du har rätt att överge henne, men du skäms. Du vet att du tvingas möta din egen grymbet när du hälsar på henne, det du kallar grymbet för att du skäms. Du vet att du i umgänget med Clara tvingas se en sida av dig själv som du vill blunda för, och att du är arg på henne för den sakens skull. Du kan inte låta bli att vara arg på henne.

Efter mitt senaste besök har jag bara hört av mig med enstaka sms och neutralt formulerade vykort som jag valt på måfå driven av en vag pliktökänsla gentemot familjen och som hon har satt upp på kylskåpet med magneter, varje gång hastigt hopkomna vid en parkbänk eller ett kafébord: "Kram från Barcelona, Vi ses, Édouard", eller: "Hälsningar från Rom, strålande väder", kanske egentligen mindre för att upprätthålla ett skört band mellan henne och mig, som jag försöker intala mig, än för att påminna henne om avståndet som skiljer oss åt och få henne att förstå att jag hädanefter är långt från henne.

Hennes man har kommit hem från jobbet. Från där jag står kan jag se hans fötter. Clara och han är i vardagsrummet, jag i rummet intill. Dörren har lämnats några centimeter på glänt, jag lyssnar på henne utan att de kan se mig där jag står gömd bakom dörren, stel som en pinne. Jag kan inte se deras ansikten, bara höra dem, av honom skymtar jag endast fötterna men gissar att hon sitter i fåtöljen mitt emot. Han lyssnar på henne utan att röra sig och hon pratar.

"Han sa att han nästan inte visste nåt om killen, bara förnamnet: Reda."

Didier och Geoffroy påstår att han ljög för mig och gav mig ett påhittat förnamn. Jag har ingen aning. Jag försöker att inte tänka så, varje gång jag gör det anstränger jag mig för att distrahera mig själv. Jag koncentrerar mig på något annat, som om jag önskade att han åtminstone hade lämnat kvar sitt namn när han nu bestulit mig på så mycket, och jag försöker övertyga mig om att kunskapen om de fyra bokstäverna kan vara ett slags revansch eller, om det ordet är för starkt, åtminstone en makt över honom direkt sprungen ur den kunskapen. Jag vill inte ha förlorat i alla avseenden. När jag pratar om den här historien med folk omkring mig och de invänder att han självklart inte gav mig sitt riktiga förnamn, och att det i sådana här fall, i det här sammanhanget, rentav är ett klassiskt trick att uppge ett falskt förnamn, grips jag av en irritation och vrede som jag inte kan skaka av mig, det är den mest outhärdliga tanken av alla, jag blir aggressiv direkt, jag skulle vilja vråla, skulle vilja få tyst på den som pratar, ruska om honom.

”Han sa det igen nu på morronen. Vi var på bageriet och jag bad han berätta för mig igen”, och det stämmer att jag på hemvägen hade sagt åt henne att när Reda hade siktat mot mig med revolvern, eftersom det var den scenen hon ville ha mig att berätta, om och om igen, när han alltså siktade på mig med revolvern var frågan jag ställde mig inte längre: *Kommer han att döda mig*, för i den stunden var det ingen som helst tvekan om saken, det var oundvikligt, han skulle döda mig och jag skulle dö den natten i mitt sovrum, jag anpassade mig till omständigheterna med den där förmågan människor har att böja sig och foga sig i alla möjliga situationer, se bara på historien, till och med i de mest naturvidriga och fasansfulla sammanhang vänjer och anpassar sig människor – och det

är på samma gång en lycka och en olycka för mänskligheten, hade jag upplyst Clara om eftersom jag är svag för högtravande teser, för det betyder nämligen att det räcker med att förändra världen för att förändra människor, eller åtminstone merparten av dem, och Clara lyssnade inte, man behöver inte ändra dem en i taget, vilket skulle bli för tidskrävande, människor anpassar sig, de uthärdar inte, de anpassar sig. Frågan var därför inte: *Kommer han att döda mig* utan snarare: *Hur kommer han att döda mig*, eller närmare bestämt: *Kommer han att lägga halsduken om halsen på mig igen och strypa mig*, eller: *Kommer han att rycka till sig de smutsiga knivarna i diskhon*, eller: *Kommer han att avfyra revolvern*, eller: *Kommer han att bitta på något som jag inte ens kan föreställa mig*. Jag hade inget hopp om att undkomma, inget hopp om att överleva, utan bara om att få dö så skonsamt som möjligt. Senare berömde mig polisen eller om det var Clara för mitt mod, och ingenting kändes mer bakvänt och främmande den natten än ett begrepp som mod. Han backar några steg med ett stadigt tag om revolverkolven. Han sträcker ut andra handen, den som inte håller i vapnet, utan att släppa mig med blicken och så trevar han i högen med kläder på skrivbordsstolen. Han tar upp halsduken igen. Jag tänker: *Han kommer att strypa mig igen*. Men väl tillbaka hos mig försöker han inte strypa mig som han gjorde några minuter tidigare, innan han drog fram revolvern. Han för inte händerna till min hals. Den här gången försöker han binda mig, han tar tag i min högra arm och försöker få fatt i den andra för att binda mig med halsduken, jag minns lukten av svett han utsöndrade, och lukten av hans kön. Jag kämpade emot, jag hindrade honom, och jag var skräckslagen, jag tänkte: *Jag vill inte dö*, en så bedrövligt, sorgligt banal mening. Jag gav ifrån mig låga skrik, självklart

skrek jag inte för högt. Den risken vågade jag inte ta. Jag sköt honom ifrån mig, hela tiden lugnt, så lugnt som möjligt, jag bad honom att *inte göra så*. Jag bjöd motstånd, han lyckades inte med det han föresatt sig, han upprepade gång på gång, allt mer högljutt: *Dig ska jag täppa till käften på Dig ska jag täppa till käften på (täppa till käften inte i betydelsen tysta, utan täppa till som synonym för mosa, det vill säga i det här sammanhanget döda) Jag ska täppa till käften på dig Jag ska täppa till käften på dig*. Han vrålade. Jag hoppades att någon granne skulle höra och ringa polisen. *Men om polisen dyker upp är det möjligt att han tappat kontrollen och dödar mig direkt för att han är rädd att åka fast, i ett anfall av panik när han från andra sidan dörren hör poliserna ropa någonting i stil med: Polis, öppna meddetsamma*. Eftersom han misslyckades med att binda mig drog han på nytt upp revolvern som han tillfälligt hade stoppat ner i innerfickan på jackan i konstläder, han slängde halsduken på golvet eller virade den om sin egen hals, jag vet inte längre, och så tryckte han ner mig mot madrassen.

Morgonen den 25:e, knappt några timmar efter att det här hände, cyklade jag hem till Henri, gick den sista biten, och på vägen dit tänkte jag återigen: *Om en vecka kommer du att tänka nu är det redan en vecka sedan det hände, kom igen, och om ett år kommer du att tänka nu är det redan ett år sedan det hände*. Jag hann knappt upp på hans trappavsats innan han öppnade dörren. Han måste ha hört mina steg. Jag ville söka skydd i hans famn men stod till en början emot impulsen, jag kan inte säga varför.

Till Clara hade jag sagt: ”Jag tänkte ju inte att han kunde bli farlig.” Omedelbart efter natten med Reda trodde jag inte att vem som helst kunde bli potentiellt farlig, något jag efteråt,

i flera månaders tid, emellanåt trodde även om människor som står mig riktigt nära, att vem som helst kunde drabbas av mordiskt vansinne och plötsligt styras av blodtörst och lust att förstöra, och utan förvarning ge sig på mig, till och med mina närmaste vänner Didier och Geoffroy, men där jag stod mitt emot Henri var det ändå något som höll mig tillbaka. Vi var som förstenade, och den där korta stunden då tiden stod stilla kände jag att han synade mig och diskret analyserade mig på jakt efter tecken som hade kunnat ge någon ledtråd till varför jag kom dit så tidigt och på en så oväntad dag. Han svepte över mig med blicken, for över mitt smutsiga feta hår, de mörka ringarna och skuggorna under mina trötta ögon, de blålila märkena på min hals, mina svullna rödvioletta läppar. För varje tecken han noterade blev ansiktet lite mer insjunket; jag minns mitt frenetiska duschande innan jag gick till Henri, och ändå har jag en bestämd minnesbild av att mitt hår var smutsigt när jag var hos honom. Han bad mig komma in. Han följde efter mig och medan vi gick kände jag hans blick på min nacke. Jag grät inte. Jag kom in i hans lägenhet. På några byråer stod inramade fotografier och bakom soffan hängde ett stort inglasat porträtt av honom. Jag satte mig ner och Henri gick och gjorde kaffe. Han kom tillbaka från köket med en kopp i vardera handen, skramlande på kaffefaten, han frågade om jag ville prata om det och jag svarade ja. Jag beskrev Reda, först hans bruna ögon och mörka ögonbryn, jag började med ögonen. Huden var slät. Hans ansiktsdrag var på samma gång milda och markerade och maskulina. När han log fick han skrattgropar och han log ofta. I den kopia av polisanmälan som jag har hemma, avfattad på polisprosa, står det: *nordafrikanskt utseende*. Varje gång min blick fastnar på beskrivningen blir jag ursinnig, därför att jag fortfarande

uppfattar det som ett uttryck för polisens rasism under förhöret som följde den 25 december, en betingad rasism som när allt kom omkring, tillsammans med den alltför åtsittande uniformen, tycktes mig vara den enda förenande faktorn dem emellan, den enda grunden för deras enighet den kvällen eftersom *nordafrikanskt utseende* i deras ögon inte hade med geografisk härkomst att göra utan betydde slödder, bus, kriminella. Jag hade gett polisen en snabb beskrivning av Reda när de bad mig om det, och plötsligt hade den jag pratade med avbrutit mig: "Aha du menar nordafrikanskt utseende." Han triumferade, han var, jag skulle inte använda ordet *själglad*, det vore att överdriva, men han log, han jublade som om jag hade erkänt något han hade försökt få mig att säga sedan jag kom dit, som om jag äntligen hade gett honom bevis på att han hela tiden haft sanningen på sin sida, och han upprepade: "nordafrikanskt utseende, nordafrikanskt utseende", och mellan två satser flikade han på nytt in: "nordafrikanskt utseende, nordafrikanskt utseende." Jag berättade för Henri vad som hänt under natten innan jag gick och lade mig på hans säng. Han visade mig sitt sovloft och jag klättrade upp dit för att sova. Jag hade inte sovit på länge, bortsett från de korta vilopauserna med Reda.